

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN AİLE KATILIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Tuğba SELANİK AY*

Bülent AYDOĞDU**

Öz

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin aile katılımına yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma Afyon il merkezinde yer alan farklı sosyo-ekonomik düzeylere sahip 9 devlet ilkokulunda görev yapmakta olan 100 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan 4 açık uçlu sorudan oluşan anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin çoğu aile katılımının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu akademik ya da sosyal açıdan istenilen düzeyde olmayan öğrencilere sahip ailelerin okuldan uzak kalmaya çalıştıklarını; öğretmenin işine müdahale etmeye çalışan aileler olduğunu; kentsel bölgelerde aile katılımının daha çok önemsendiğini ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin çoğu sınıf içi aile katılımına sıcak bakmadığını belirtmiş bunun yanı sıra öğretmenlerin bir kısmı sınıf içi aile katılımının zararlı olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin aile katılımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri ise öğretmenlerin aile katılımına ilişkin bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar, ailelerin çocuklarına olan yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar, ailelerin programa ilişkin yeterince bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar ve genel sorunlar şeklinde dört tema altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Aile katılımı, ilkokulda aile katılımı, sınıf öğretmenlerinin görüşleri*

* Yrd.Doç.Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tsay@aku.edu.tr

** Yrd.Doç.Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, baydogdu1976@yahoo.co

THE VIEWS OF CLASSROOM TEACHERS ABOUT PARENTAL INVOLVEMENT

Abstract

The aim of this study was to analyze the views of classroom teachers about parental involvement. The study employed survey method. The participants were 100 classroom teachers working at nine different public schools in Afyon. The data of the study were collected through a survey questionnaire containing 4 open-ended items. Descriptive analysis was used to analyze the data. In the study it was found that most of the participants regarded parental involvement not sufficient. Majority of the participants reported that those parents whose children are underachievers in terms of either academic achievement or social interactions tried to avoid involving in school work. The other major findings of the study are as follows: parents attempted to intervene school work and in urban areas parental involvement is much more given importance. On the other hand, slightly more than half of the participants reported that they did not have totally positive views about parental involvement and some of them argued that parental involvement was detrimental. Those participants who were found to have positive attitudes towards parental involvement preferred parental assistance for social activities rather than for academic activities. Concerning the views of the participants about the parental involvement in extracurricular activities some of them were found to have negative opinion about it. Those participants who were found to have positive attitudes towards parental involvement for extracurricular activities preferred parental assistance for academic activities. Regarding the problems related to parental involvement the participants reported that they did not have enough information about it. The other problematic areas stated by the participants were about parental approach towards children, parents' insufficient information about the educational programs and other topics.

Keywords: Parental involvement, parental involvement in primary school, the views of classroom teachers.

1. GİRİŞ

Her çocuk, okula başladığında, yetiştiği aile ortamından belirgin izler taşır. Öğretmenler ise eğitim ve öğretim faaliyetlerini yerine getirirken aile ortamının çocuk üzerindeki etkisini takip etmelidir (Gürşimşek, 2003). Ailelerin

çocuklarının toplumsallaşmasına yardım etme, çocuklarına çeşitli değerler kazandırma, özgüvenlerinin gelişimini destekleme, girişimcilik gibi becerilerle donanmalarına yardımcı olma, çocukları ile çeşitli etkinliklere katılma, çocukları ile kaliteli zaman geçirme gibi pek çok rol ve sorumlulukları vardır. Marcon (1999'dan akt. Ünüvar, 2010) tarafından yapılan çalışmada ailelerin okulda geçirdikleri zaman ile çocuklarının sahip oldukları temel okul becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu nedenle, ailelerin çocuklarını, diğer çocukların bulunduğu ortamlarda gözlemlemeleri, çocuklarının güçlü ve zayıf yönlerini öğrenmeleri son derece önemlidir. Amerika, Belçika, Hollanda gibi pek çok ülkede aile katılımı etkinlikleri yasal bir zorunluluktur. Yapılan araştırmalar (Epstein, 2011; Henderson ve Mapp, 2002; Desforges ve Abouchaar, 2003; Jeynes, 2007; Uludağ, 2008; Hattie, 2009; Evans, 2013) ilk ve orta öğretimde aile katılımı uygulamalarının öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişiminde kritik rol oynadığını göstermektedir (Bruinea,2014). Gottfried, Fleming ve Gottfried (1994) çocuklarının yeterlikleri konusunda yüksek beklentilere sahip olan ailelerin çocuklarını merak, azim ve problem çözme açısından destekleyerek çocuklarının öğrenmeye karşı olan motivasyonlarını artırdıklarını; buna karşın akademik performansta ödül ve cezayı ön planda tutan kontrolcü ailelerin ise çocuklarının içsel motivasyonlarını zedelediklerini belirlemiştir. Grolnick, Friendly ve Bellas (2009) da ailelerin çocuklarına bir konu, alan ya da beceriye yönelik destek olamıyorlarsa bile çocuklarını akademik olarak kendilerini yeterli hissetmeleri, merak duymaları ve olumlu tutum geliştirmeleri için cesaretlendirebilmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, ailelerin çocuklarını desteklemeye yönelik tutumunun ve bakış açısının ve etkinliklere çocuklarıyla birlikte katılımının önem taşıdığı söylenebilir. Ferguson (2007) araştırmasında, ailelerin çocukları ile yapabilecekleri: evde okuma ve tartışma etkinlikleri, çocuklarını öğrenme konusunda cesaretlendirme, çocuklarını araştırmaya teşvik etme, okulda öğrenilenlerin uygulamaya konabileceği çeşitli

olanaklar sağlama, çocuklarıyla birlikte keşfetmeye ve onların yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik çeşitli etkinliklerin içinde bulunma, çocuklarının yeteneklerini keşfetmeleri yönünde onları destekleme biçiminde sıralamıştır. Bunun yanı sıra ailelerin evde ödev, televizyon izleme, oyun gibi pek çok konuda açık ve net kurallar koymasının öneminden söz etmiştir.

Aile katılımı ile aileler okulda problem çözme, okulun düzenlenmesine yardım etme, yeniden yapılanma stratejilerini ve reformlarını değerlendirme ve uygulama görevlerini yerine getiren ortaklar olarak görev yapmaktadır. Okul merkezli aile programları evde öğrenmeye cesaretlendirme; daha yüksek akademik başarı beklentisi oluşturma; daha yüksek notlar; daha yüksek düzeyde katılım sağlama; daha fazla mezuniyet oranları elde etmeye yönelik olarak geliştirilmektedir (Lawson, 2003). Çamlıbel Çakmak (2014) da ailelerin kurum programına farklı biçimlerde katılabileceğini ifade ederek aile katılımının; sınıfı ziyaret etmek; gönüllü öğretmen yardımcısı olmak; alan gezilerinde yardımcı olmak; çocuklara şarkı söylemek, şarkı öğretmek, hikâye okumak gibi sınıf içi etkinliklere katılmak; çocuklar için gerekli olan araç-gereçleri yapmak; kendi kültürüne özgü yöresel bilgiler sunan etkinlikler yapmak (hikâye, şarkı, dans, yiyecek ya da kelime); kendi meslek ya da çalışma alanları hakkında bilgi vermek; diğer ailelerle birlikte karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak; diğer ailelere ulaşmada ve onların katılım sağlanmasında öğretmene yardımcı olmak; okulda yapılan bazı etkinlikleri evde de çocukla birlikte yapmak; sınıf içi etkinliklerde kesme, dikme ve onarma gerektiren materyallerde yardımcı olmak; sınıfa evcil bir hayvan getirmek biçiminde gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir.

Ailelerin okul etkinliklerine katılımını ve işbirliğini engelleyen faktörler arasında ise anne ve babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu, ailelerin ekonomik sorunları, ailelerin okula ayıracakları zamanın kısıtlı olması, ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması, öğretmenlerin olumsuz tutumları, ev ve okul

kültürünün farklılığı biçiminde sıralanabilir (Fiders ve Lewis, 1994'ten Akt. Pehlivan, 2000). Burns (1993'ten Akt. Yiğit ve Bayraktar, 2006) bazı öğretmenlerin ailelerin sınıfa girmelerinden rahatsızlık duyduklarını, sınıf içi etkinliklerin yalnızca kendi sorumluluk alanlarına girdiğini düşündüklerini belirtmiştir.

Aile katılımı ile ilgili yapılan çok sayıda araştırma (Arabacı ve Aksoy, 2005; Akkök Ögetürk, Kökdemir, 1997; Akkök Ögetürk, Kökdemir, Annak (2000); Canyaşar, 2001; Castro, Bryant, Peisner-Feinberg, Skinner, 2004; Coleman ve Churchill, 1997; Cömert ve Güleç, 2005; Croizer, 1999; Dearing, Kreider, Simpkins, Weiss, 2006; Çamlıbel Çakmak, 2010; Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010; Eğmez, 2008; Ersoy, 2003; Fantuzzove Perry, 2004; Gürşimşek, 2003; Hornby, 2000; Huntsinger ve Jose, 2009; Izzo, Weissberg, Kasprow, Fendrich, 1999; İşman ve Yıldız, 1996; Kaya, 2002; Kaya, Changir ve Din., 2004; Knopf ve Swick, 2008; Laloumi, 1997; McBride ve Rain, 2001; McCarrik, Li, Fish, Holtrop, Bhavnagri, Stanton, Brumitt, Butler, Partridge, 2007; Ömeroğlu ve Canyaşar, 2005; Ömeroğlu, Yazıcı ve Dere, 2003; Pehlivan, 2000; Pelletier ve Brent, 2002; Rimm-Kaufman, Pianta, Cox, Bradley, 2003; Unutkan, 1998; Ural, 2005; Ünüvar, 2010; Waanders, Mendez ve Downer, 2005; Yazar, Çelik ve Kök, 2008; Yazıcı, Yüksel ve Güzeller, 2005, Zembat ve Unutkan, 1999) olduğu gözlenmektedir. Ancak araştırmaların çoğunun okul öncesi eğitiminde aile katılımına yönelik olduğu görülmektedir. Oysaki aile katılımı uygulamaları ilkokulda da sıkça kullanılması gereken uygulamalardır. Aile katılımının ilkokul düzeyinde de etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüş ve beklentilerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Yukarıda belirtilen araştırmalardan yalnızca sınırlı sayıdaki araştırma (Akkök ve diğ., 1998; Akkök ve diğ., 2000; Gökçe, 2000; Gül, 2007; Argon ve Kıyıcı, 2012; Şad ve Gürbütürk, 2013) ilkokul düzeyinde aile katılımı ile ilgilidir. Araştırmanın alanyazındaki bu gereksinimden kaynaklandığı söylenebilir. Bu bağlamda elde edilen verilerin

daha etkili aile katılımı uygulamaları gerçekleştirilmesi ve aile katılımının ilkökul düzeyinde daha sık gerçekleştirilmesinin sağlanması yönünde alana katkı getirmesi umulmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin aile katılımına yönelik görüş ve beklentilerinin belirlenmesidir. Bu temel amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Sınıf öğretmenlerinin sınıf içi aile katılımına yönelik görüş ve beklentileri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin sınıf dışı aile katılımına yönelik görüş ve beklentileri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin aile katılımında yaşanan sorunlara ve nedenlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin daha etkili aile katılımı uygulamaları için önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu bölüm araştırmanın modeli, katılımcılar, veri toplama aracı ve verilerin analizi bölümlerinden oluşmaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin aile katılımına yönelik görüş ve beklentilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli deneysel olmayan araştırmanın oldukça yaygın kullanılan bir türüdür. Bu çalışmada bireyler anket doldurur ya da tutumları, faaliyetleri, düşünceleri ve inanışları hakkında kendileri ile görüşme yapılır (Gümüş, 2015). Bu kapsamda sınıf öğretmenlerinin araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu anketi doldurması ile araştırma verileri toplanmıştır.

2.2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde, Afyon il merkezinde yer alan alt (3), orta (3) ve üst (3) sosyo-ekonomik düzeyde yer alan 9 devlet ilkokulunda görev yapan 100 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin 47'si kadın 53'ü erkektir. Veri toplama aracı 117 sınıf öğretmenine uygulanmış ancak eksik doldurulan anketlerin araştırma kapsamından çıkarılmasından sonra 100 sınıf öğretmeninden elde edilen veriler ile araştırmanın sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışmada maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu bağlamda araştırma kapsamına dâhil olacak katılımcıların belirlenmesinde çalışmakta oldukları okulun bulunduğu sosyo-ekonomik düzeyin tüm düzeyleri kapsamı ve sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin çeşitlilik göstermesi ve cinsiyetleri dikkate alınmıştır. Araştırmanın gerçekleştirildiği ilkokullardan 3'ü alt sosyo-ekonomik düzey (35 katılımcı); 3'ü orta sosyo-ekonomik düzey (35 katılımcı); 3'ü ise üst-sosyo ekonomik düzey (30 katılımcı) bir çevrede bulunmaktadır. Katılımcıların özellikleri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Özellikleri

		N
Cinsiyet	Erkek	47
	Kadın	53
	Toplam	100
Kıdem	0-5 yıl	11
	6-10 yıl	16
	11-15 yıl	17
	16-20 yıl	21
	21 ve üstü	35
	Toplam	100
Farklı sosyo-ekonomik çevrelerdeki okullarda görev yapan öğretmen sayıları	Alt sosyo-ekonomik çevrede görev yapan öğretmen sayısı	35
	Orta sosyo-ekonomik çevrede görev yapan öğretmen sayısı	35
	Üst sosyo-ekonomik çevrede görev yapan öğretmen sayısı	30
	Toplam	100

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler, açık uçlu sorulardan oluşan anket tekniğiyle toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından taslak olarak hazırlanan anket üzerinde geçerlilik çalışması için alan uzmanlarının görüşlerinden sonra gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılarak ankete son biçimi verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini gerçekleştirmek amacıyla, sınıf öğretmenlerinin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacılar ve alandan üç uzman ile incelenerek “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” olan maddeler belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman’ın (1994) belirttiği formül kullanılmıştır. Bu hesaplama sonucunda $P = \% 94$ değeri bulunmuş ve araştırma güvenilir kabul edilmiştir. Son biçimi ile anket iki bölümden oluşmuştur. 1. bölümde sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ilişkin sorular yer almaktadır. 2. bölümde ise aile katılımına ilişkin olarak sınıf öğretmenlerinin görüş ve beklentilerini belirlemeye yönelik 4 açık uçlu soru bulunmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde veri çözümlene yaklaşımından betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Analiz süreci dört aşamadan oluşmuştur bunlar çerçeve oluşturma, tematik olarak verilerin işlenmesi, bulguları tanımlama ve yorumlama aşamalarıdır (Şahin, 2013). Elde edilen nitel verilerin sayısallaştırılması yoluna gidilerek veriler frekanslarla birlikte tablolarla sunulmuştur. Bunun yanı sıra sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla bulgular desteklenmiştir.

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin aile katılımına ilişkin görüş, beklenti ve önerileri sınıf öğretmenlerinin sınıf içi aile katılımına ilişkin görüş ve beklentileri, sınıf öğretmenlerinin sınıf dışı aile katılımına ilişkin görüş ve beklentileri, sınıf öğretmenlerinin aile katılımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri; sınıf öğretmenlerinin daha etkili aile katılımı uygulamalarına ilişkin önerileri olmak üzere beş ana başlık altında sunulmuştur. Elde edilen veriler sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Tablo 2’de sınıf öğretmenlerinin sınıf içi aile katılımı boyutuna ilişkin görüş ve önerileri görülmektedir:

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf İçi Aile Katılımı Boyutuna İlişkin Görüş ve Beklentileri

Görüşler	f
Ailelerin sınıf içinde etkinliklere katılmalarını istemem	54
Ailelerin sınıf içinde etkinliklerine katılmalarının yarardan çok zarar getireceğini düşünüyorum	27
Eğlence amaçlı etkinliklere katılabilirler	14
Sınıfta kullanılacak araç-gereçleri sağlama konusunda destek vermelerini isterim	10
Meslekleri ile ilgili konularda kaynak kişi olarak katılım gösterebilirler	9
Serbest etkinlik saatlerine çocuklarıyla birlikte katılabilirler	9
Evde ya da okulda eğitim materyali hazırlamak için yardım edebilirler	8
Sınıfta hikâye okuma, şarkı söyleme türü etkinliklere katılabilirler	7

Tablo 2 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin çoğunun (% 54) sınıf içi aile katılımına sıcak bakmadığı hatta bir kısmının da (% 27) sınıf içi aile katılımının zararlı olduğu yönünde görüş bildikleri görülmüştür. Sınıf içi aile katılımına olumlu yaklaşan sınıf öğretmenlerinin ise, akademik destekten ziyade sosyal etkinliklerde aile katılımını destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Görüşler incelendiğinde genel olarak sınıf öğretmenlerinin sınıf içi aile katılımına olumlu yaklaşmadıkları söylenebilir. Bu durum öğretmenlerin sınıf ortamını kendi hâkimiyet alanları olarak görmeleri ile açıklanabilir. Sınıf öğretmenlerinin sınıf içi

aile katılım boyutunda önerdikleri etkinlikler incelendiğinde önerilen etkinliklerin akademik amaçlı etkinliklerden çok eğlenme ve sosyalleşme amaçlı etkinlikler boyutunda yoğunlaştığı söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin sınıf içi aile katılımına yönelik görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

“Ailelerin sınıf içindeki işime karışmalarını, sınıfta bulunmalarını asla istemem. Gölge etmesinler yeter. Ayrıca sınıfta ilgili maddi ihtiyaçlar konusunda da devletin veliye öğretmeni muhtaç etmemesini isterim.”

“Zaten öğretmenin işine karışmaya, onu sürekli eleştirmeye hevesli pek çok veli var. Herkes kendini öğretmen zannediyor. Ülkemizde öğretmenlik mesleğine yaklaşım bu şekildeyken ve herkes kendi çocuğuna özel muamele edilmesini beklerken bir de velilere sınıfların kapılarını açmak yarardan çok zarar getirir diye düşünüyorum.”

Sınıf öğretmenlerinin sınıf dışı aile katılımı boyutuna ilişkin görüş ve beklentileri ise Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Aile Katılımı Boyutuna İlişkin Görüş ve Beklentileri

Görüşler	f
Ev ödevlerini yapmalarına yardım edebilirler	69
Öğrencilerin okulda anlamadığı konularda yardımcı olabilirler	48
Sınıf dışında yapılacak etkinliklere ve gezilere çocuklarıyla birlikte katılabilirler	30
Sınıf dışında da hiçbir etkinliğe katılmalarını istemem	29
Çocuklarını olumsuz etkileyen sosyal çevre konusunda önlemler almalarını beklerim	25
Kaynak sağlama boyutunda destek verebilirler	12
Okulların yetersiz kaldığı sportif ve sanatsal etkinlikler için çocuklarının yetenekleri doğrultusunda çeşitli kurslar ve etkinlikler belirleyip onlarla katılım sağlayabilirler	10
Belirli gün ve haftalarda bayram törenlerinde, sene sonu gösterilerinde ailelere de görevler alıp katılım gösterebilirler	9
Evde çocuklarıyla kitap okuma saatleri belirleyip bu şekilde katılım gösterebilirler	6
Çocuklarının araştırma ödevlerinde yardımcı olabilirler	5
Ailelerin ve öğretmenlerin katılımıyla sınıf dışında düzenli etkinlikler yapılabilir	3

Tablo 3’te de görüldüğü gibi sınıf içi aile katılımı boyutuna kıyasla sınıf dışı aile katılımı boyutunda öğretmenlerin daha fazla uygulamadan söz ettiği

söylenbilir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin sınıf dışında gerçekleştirilecek aile katılımı etkinliklere daha olumlu baktıkları biçiminde yorumlanabilir. Sınıf içi aile katılımında elde edilen verilerin aksine sınıf dışında aile katılımı etkinliklerinin içeriği incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin sınıf dışında ailelerden daha çok akademik destek konusunda katılım bekledikleri, sosyal katılıma yönelik ise çok fazla istek ya da beklentilerinin olmadığı görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin sınıf dışı aile katılımına ilişkin olarak ifade ettikleri görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

“Çocuğun gelişimi için gerekli olan yalnız akademik başarı değildir. Okulların sağlayamadığı olanakları okul dışında aileler çocuklarına sağlamalıdır. Hatta onlarla birlikte katılacakları müzik, sanat, spor etkinlikleri çocukları ile iletişimleri ve çocuklarını tanımasını için bir fırsat olarak görülmelidir.”

“Son derece resmi ve genellikle de sıkıcı geçen belirli gün ve haftalar ya da bayram törenleri aile katılımıyla hazırlanan korolar, drama gösterileri, dans gösterileri ile çok daha eğlenceli ve ilgi çekici hale getirilebilir. Böylece çocuklar ve aileleri için hem iletişim kurma olanağı sağlanır hem de güzel anılarla etkinlikler bitirilir.”

“20 yıldır mezra, köy, ilçe ve şehir merkezi olmak üzere pek çok farklı yerde öğretmenlik görevimi yaptım. Gözlemim şudur ki kent merkezlerine geldikçe aile ilgisi artıyor. Veli toplantılarına daha sık katılıyorlar. Daha ayrıntılı biçimde çocuklarının gelişimi hakkında bilgi almak istiyorlar. Bir sorun olduğunu daha çabuk fark edecek kadar çocuklarını gözlemliyorlar.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmede, aile katılımında yaşanan sorunların neler olduğu ve bu sorunların nedenlerine ilişkin görüşleri de sorulmuştur. Görüşmelerden elde edilen bulguların, öğretmenlerin aile katılımına ilişkin bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar, ailelerin çocuklarına olan yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar, ailelerin programa ilişkin yeterince bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar ve genel sorunlar olmak üzere dört ana başlık altında toplandığı görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin aile katılımında

yaşanan sorunlara ve sorunların nedenlerine ilişkin görüşleri ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Aile Katılımında Yaşanan Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Yaşanan Sorunlar	Yaşanan sorunların nedenlerine ilişkin görüşler	F
Öğretmenlerin aile katılımına ilişkin bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar	Aile katılımının veli toplantısı olarak algılanması	68
	Aile katılımında ne tür uygulamalar yapılabileceğinin öğretmenlerce bilinmemesi	59
	Çocuklarına yeterince ilgi göstermemeleri; kaliteli zaman geçirememeleri	66
	Çocuklarına karşı zaaflarının olması; çocuklarını fazla şımartmaları	65
	Çocuklarının yalnızca akademik gelişimine odaklanmaları; bütünüyle çocuklarının gelişimi konusunda fikir sahibi olmamaları	56
	Çocuklarına akademik anlamada yeterince yardımcı olamamaları	50
	Eğitim konusunda ailelerin çoğunun kendini uzman olarak görmesi	48
	Her şeyi çocuklarının yerine yapmaya çalışarak onların sorumluluk sahibi bireyler olmaları önünde engel oluşturmaları	44
	Çocuklarından beklentilerinin düzeyi ile çocuklarının kapasitesinin genellikle uyumlu olmaması	43
Ailelerin çocuklarına yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar	Ailelerin çoğunun mükemmeliyetçi yapıya sahip olması ve çocuklarının hatalarını kabullenmemeleri	38
	Çocuklarını iyi tanımamaları	35
	Çocuklarına sevgilerini gösterme biçimlerinin yanlış olması	35
	Ailelerin eğitim düzeyi düştükçe çocuklarına olan yaklaşımlarında daha fazla sorun yaşanması	25
	Baskıcı, müdahaleci ve aşırı korumacı tavır sergileyerek çocuklarının özgüvenlerini zedelemeleri	19
	Değerler eğitimine yönelik yeterince bilinçli olmamaları	17
	Çocuklarına yanlış model olmalarından dolayı davranış bozukluklarına sebep olmaları	17
	Ailelerin çoğunun kendi çocuğu için ayrıcalık talep etmesinin öğretmenlerin işini zorlaştırması	13
Ailelerin programa ilişkin yeterince bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar	Yapılandırıcılığa uygun biçimde çocuklarına nasıl yardımcı olabilecekleri konusunda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmamaları	56
	Programda yer alan konularda çocuklarına yeteri kadar akademik destek verememeleri	45
	Programa ilişkin veli toplantılarında yeterince bilgilendirilmemeleri	40
Genel Sorunlar	Kırsal bölgelerde aile katılımının kentsel bölgelerle kıyaslandığında düşük düzeyde olması	68
	Akademik ve sosyal açıdan düşük düzeyde olan öğrencilerin ailelerinin okuldan daha da uzak durması	67
	Aile katılım düzeyinin yetersiz olması	60
	Ailelerin öğretmenin işine müdahale etmeye çalışmaları	58

Öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar kapsamında öğretmenlerin aile katılımına ilişkin yeterince bilgi sahibi olmamaları, veli toplantılarını aile katılımı olarak algılamaları bir sorun olarak ifade edilmiştir. Bu duruma ilişkin bir sınıf öğretmeni görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Aile katılımı zaten veli toplantısına katılma, arada bir çocuğunun durumunu sorma biçiminde ilkokullarda. Onun dışında velilerle bir etkinlik yapılmıyor. Ne yapılabilir onu da bilmiyoruz.”

Ailelerin çocuklarına yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar kapsamında sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

“Aileler demokratik tutum konusunda zayıflar. Çok rahat ve umursamaz ya da aşırı baskıcılar. Çocuklar kişiliklerini oluşturamıyor. Ya zapt edilemez ya da aileye bağımlı, karar vermekten yoksun kişilikler oluyorlar maalesef.” biçiminde ifade etmiştir.

“Aileler çocuklarına her istediğini almayı etkili ve ilgili anne baba davranışı zannediyor. Birlikte zaman geçirmek için yaptıkları bir şey yok. Diziler, maçlar, internet her şeyin üstüne çıkmış durumda. Aynı evin içinde aile üyeleri birbirini tanımıyor. Çocuklar başıboş büyüyor.”

Ailelerin programa ilişkin yeterince bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlara ilişkin olarak sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

“Proje ödevi veriyoruz mesela aile kendisi yapıyor. Araştırma ödevini araştırıp çocuğa yazması için veriyor ve bunu ödevlerine yardımcı olmak olarak algılıyor. Çocuklarının araştırma ve yaşam boyu öğrenme becerisine sahip olmalarının önündeki en büyük engel yapılandırıcılığı tanımayan ve kendi çocukluğundaki sistemle bu sistemi birbirine karıştıran aileler bence.”

“Kenar semt diye tabir edilen bir bölgede okulumuz. Ailelerin çoğu ilkokul mezunu. Çocuklarına takıldıkları noktalarda yardım etmeleri imkânsız. Zaten bilgisayarı, interneti olmayan öğrencilerimize okulda da donanımlı kütüphane imkânları sunamıyoruz. Sonra da programa uygun araştırma ödevleri,

projeler yapmalarını istiyoruz. Haksızlık bence bu tür okullardaki çocuklara.”

Genel sorunlar teması altında ele alınan akademik ve sosyal açıdan düşük düzeyde olan öğrencilerin ailelerinin okuldan daha da uzak durması biçiminde görüşü bir sınıf öğretmeni şu şekilde ifade etmiştir:

“Zaten akademik gelişimi iyi olan öğrencinin velisi sık sık görüşmeye geliyor. Çağırsak da çağırmazsak da ilgileniyor. Durumu kötü olan öğrencinin velisini ara ki bulasın. Çağırmama rağmen gelmiyor. Asıl ihtiyaç duyduğumuz bu öğrencilerin velilerini de işe koşabilmek ama maalesef mümkün olmuyor.”

Sınıf öğretmenlerinin daha etkili aile katılımı uygulamaları için önerileri Tablo 6’da verilmiştir:

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Daha Etkili Aile Katılımı Uygulamaları İçin Önerileri

Görüşler	f
Çocuklarının her istediğini sorgulamadan yaparak onları şımartmamaları konusunda aileler bilgilendirilebilir	68
Öğretmenlik mesleğinin bir uzmanlık alanı olduğu ve diğer meslekler gibi müdahaleden uzak biçimde yapılması gerektiği konusunda gerek medya yoluyla gerekse okullarda verilecek seminerlerle aileler bilgilendirilebilir	65
Ailelere çocuklarıyla daha etkili iletişim kurmaları için seminerler verilebilir	60
Okullardaki veli toplantılarının sayısı artırılıp, içeriği zenginleştirilebilir	28
Veli toplantılarında etkili anne-baba olma ve etkili aile katılımı uygulamaları ile ilgili kitaplar önerilebilir	23
Okullarda aile katılımı birimleri oluşturularak yıl içinde aileler ile birlikte yapılacak etkinlikler planlanabilir	15
Okul-aile koordinasyonu birimleri açılarak ailelerin eğitim ve sosyal içerikli programlara gerekirse çocukları ile birlikte dâhil edilmeleri sağlanabilir	9
Aile içi sorunların çözümü için okullarda çocuk ve aile masaları kurulabilir	6

Yapılan öneriler incelendiğinde genel olarak seminerlerle bilgilendirme, ailelere rehberlik etme ve okullarda farklı birimlerin kurulmasına yönelik öneriler getirildiği görülmektedir. Yapılan öneriler Tablo 6’da belirtilen sorunlar ile uyumludur. Öneriler incelendiğinde gerek öğretmenlik mesleğinin toplumdaki

yeri gerekse ailelerin etkili ebeveyn olmaları yönünde çeşitli önerilere yer verildiği görülmektedir. Önerilerden bazıları ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

“Velilerimiz ister bakkal, ister manav, ister mühendis olsun. Hepsinde aynı ukalalık var. Çocuğuma şöyle davranın. Şöyle öğretin... Herkes bizden iyi biliyor sanki eğitimi. Öğretmenlik mesleğinin itibarına kavuşması şart öncelikle. Öğretmenliğin de bir uzmanlık alanı olduğu medya yoluyla ya da seminerlerle ailelere öğretilmeli diye düşünüyorum.”

“Ailelerin çocuklarıyla iletişimlerinde hamilelik döneminden itibaren belli aralıklarla yaşam boyu devam eden seminerler ve uygulamalı eğitimler bir devlet politikası haline getirilmeli. Kırsal ve kentsel bölgelerde o bölgenin de özellikleri dikkate alınarak toplumsal yara haline gelen ailevi sorunlar çözüme ulaştırılmalı.”

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Sınıf öğretmenlerinin çoğu, sınıf içi etkinliklere ailelerin katılmalarına olumsuz baktıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Hatta bazı sınıf öğretmenleri, ailelerin sınıf etkinliklerine katılımının yarardan çok zarar getireceği yönünde görüş bildirmişlerdir. Elde edilen veriler ışığında, bazı sınıf öğretmenlerinin sınıf içinde ailelerle birlikte gerçekleştirilecek etkinliklere karşı olumsuz tutum sergiledikleri söylenebilir. Ancak, çoğu sınıf öğretmenin ailelerden sınıf içinde davranış boyutunda öğretmeni destekleyici tavırlar içinde olmalarına ise sıcak baktıkları belirlenmiştir. Sınıf içinde aile katılımına sıcak baktıkları etkinlikler ise: eğlence amaçlı etkinliklere katılma; sınıf araç-gereçlerini edinmeye destek sağlama; meslekleri ile ilgili konularda kaynak kişi olma; serbest etkinlik derslerine katılma; materyal hazırlamada öğretmene yardım etme; hikâye okuma, şarkı söyleme şeklinde sıralanabilir.

Sınıf öğretmenlerinin sınıf dışı aile katılımına yönelik görüşleri incelendiğinde ise öğretmenlerin bir kısmının (% 29) sınıf dışı aile katılımına olumsuz baksa bile çoğunun olumlu baktıkları söylenebilir. Özellikle sınıf dışı aile katılımına olumlu bakan öğretmenlerin sınıf içi aile katılımının aksine sosyal etkinliklerden çok akademik etkinliklerde aile katılımını destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin aile katılımında yaşanan sorunlar ve nedenlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde ise, öğretmenlerin aile katılımına ilişkin bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar, ailelerin çocuklarına olan yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar, ailelerin programa ilişkin yeterince bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar ve genel sorunlar şeklinde dört temada toplandığı görülmüştür. Ailelerin çocuklarına olan yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar teması altında belirtilen bir görüş ailelerin çocuklarına yeterince ilgi göstermedikleri, kaliteli zaman geçiremedikleri biçimindedir. Benzer olarak, Bıçak ve Susar Kırmızı (2013) tarafından yapılan araştırmada da, öğretmenlerin velilerinin çocuklarına yeterince zaman ayırmadıkları yönünde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Mevcut çalışmada ise, öğretmen görüşlerinden ailelerin çocuklarına karşı zaaflarının olduğu ve çocuklarını fazla şımarttıkları yönünde sonuç elde edilmiştir. Bu durumun, sınıf ortamına, çocukların öğretmen ve sınıf arkadaşları ile olan iletişimine de yansıyan bir sorun olması şeklinde ifade edilebilir. Benzer bir çalışma Yavuzer (2003) tarafından gerçekleştirilmiş ve çocuklarının karşısında teslim olan, onların ısrarlı isteklerini yerine getiren, onları şımartan, onlara fazlasıyla özgürlük tanıyan, kolaylıkla boyun eğen, yumuşak başlı ve tutarsız davranan anne babaları aşırı hoşgörülü anne babalar olarak nitelendirilmiştir. Böylesi ailelerin çocuklarının hiçbir zaman kendi davranışlarını kontrol etmeyi öğrenemeyeceğini, her zaman kendi yollarının izlenmesini, isteklerinin gerçekleştirilmesini bekleyeceklerini belirtmiştir. Bu araştırmada ailelerin çocuklarının yalnızca akademik gelişimine

odaklandıkları bütünüyle çocuklarının gelişimi konusunda fikir sahibi olmadıkları yönünde bir sonuç elde edilmiştir. Ailelerin çocuklarına olan yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar teması altında belirtilen bir diğer öğretmen görüşü ailelerin çocuklarının sadece akademik gelişimine odaklanmaları olarak belirtilmiştir. Aslan ve Arslan Cansever (2007) de Türk ailelerde çocuğun derslerdeki başarı durumuna ilişkin ilgi düzeyi % 91,3 iken sosyal etkinliklerdeki başarıya yönelik ilgi düzeyinin %67,5 olduğu, Hollandalı ailelerde ise derslere yönelik ilgi düzeyi %72,7 iken sosyal etkinliklerdeki başarıya yönelik ilgi düzeyi %83,1 olarak bulmuşlardır. Ailelerin çocuklarına olan yaklaşımları teması altında ailelerin eğitim düzeyi düştükçe çocuklarına olan yaklaşımlarında daha fazla sorun yaşanması görüşü belirtilmiştir. Elde edilen bu sonuç Argon ve Kıyıcı (2012) tarafından yapılan araştırmada da elde edilmiştir. Aslan ve Arslan Cansever (2007) de gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda ebeveynlerin okul dışında çocuğun boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılıp katılmadıklarını, baba eğitim durumu değişkenini göz önünde bulundurarak incelemişlerdir. Türk ebeveynlerde sadece üniversite eğitimi almış babaların bulunduğu ailelerde, çocuğa boş zaman etkinliklerinde eşlik edildiği belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırmaların sonucunda elde edilen sonuçların bu araştırmanın sonuçlarıyla uyumlu olduğu söylenebilir. Ailelerin programa ilişkin yeterince bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan sorunlar teması altında belirtilen bir görüş ailelerin akademik anlamda çocuklarına yeterince yardımcı olmadıkları yönündedir. Özdayı (2004)'ya göre birçok veli öğretmenlerle iletişim içerisinde olmasına karşın çocuklarına nasıl yardım edeceğini bilememektedir. Genel sorunlar teması altında belirtilen bir görüş ise, aile katılımının yetersiz olduğudur. Aile katılımına ilişkin olarak Eğmez (2008) ve Ünüvar (2010) gerçekleştirdikleri araştırmalarda öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını yapıyor görüldüğünü ancak ebeveynlerin görüşlerine bakıldığında öğretmenlerin aile katılımını sağlamaya yönelik yöntem ve teknikleri yeterince

uygulamadıklarını belirlemişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun görüşü aile katılımın kırsal ve kentsel bölgelerde yer alan okullarda kentsel bölgelerde yer alan okullar lehine farklılıklar gösterdiği yönündedir. Pek çok araştırmada (Chavkin, 1993; Lareau, 1996) da okulun bulunduğu bölgede yaşayan insanların sosyo-ekonomik düzeylerinin; sahip oldukları olanakların aile katılımı etkinliklerini etkilediği daha küçük, kırsal ve sosyo-ekonomik düzeyin düşük olduğu yerlerde aile katılımının çok düşük düzeyde kaldığı ortaya konmuştur. Yine öğretmenlerin büyük çoğunluğu akademik ya da sosyal yönden problemleri olan öğrencilerin ailelerinin okuldan daha da uzak kalmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra sınıf öğretmenleri ailelerin öğretmenin işine müdahale etmeye çalışan ailelerin olduğundan; aile katılımı etkinlikleri gerçekleştirilmek istense de toplantıya bile katılmayan ailelerin aile katılımına olumlu bakmayacaklarını düşündüklerinden söz etmişlerdir. Bu durum Argon ve Kıyıcı (2012) tarafından yapılan araştırmada ailelerin bir kısmının ilgili bir kısmının ise ilgisiz olduğu biçiminde elde edilen sonuçla uyumludur. Genel sorunlar teması altında ulaşılan bir diğer görüş, öğretmenin işine müdahale etmeye çalışan aileler olduğudur. Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2007) katılım konusunda okullarda bazı sıkıntıların yaşandığını, bazı velilerin “aile katılımı” fikrini yanlış algılayıp sınıfta öğretmenin işine müdahale etme hakkını da kendinde görebildiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç öğretmenlik mesleğinin bir uzmanlık alanı olduğu ve diğer meslekler gibi müdahaleden uzak biçimde yapılması gerektiği konusunda ailelerin bilgilendirilmesi yönünde elde edilen sonuç ile uyumludur.

Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu daha etkili aile katılımı uygulamaları için çocuklarının her istediğini sorgulamadan yaparak onları şımartmamaları üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra ailelere çocuklarıyla daha etkili iletişim kurmaları için seminerler verilmesi; okullardaki veli toplantılarının sayısının

artırılıp, içeriğinin zenginleştirilmesi; veli toplantılarında ailelere etkili anne-baba olma ile ilgili kitaplar önerilmesi; aile içi sorunların çözümü için okullarda çocuk ve aile masaları kurulması; okul-aile koordinasyonu birimleri açılarak ailelerin eğitim ve sosyal içerikli programlara gerekirse çocukları ile birlikte dâhil edilmelerinin sağlanması; okullarda aile katılımı birimleri oluşturularak yıl içinde aileler ile birlikte yapılacak etkinliklerin planlanması biçimindedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında:

- Sınıf öğretmenlerine aile katılımı etkinliklerine yönelik hizmet içi eğitimler verilebilir.
- Ailelere yapılandırıcılık ve ailelere düşen rollere ilişkin seminerler verilebilir.
- İlkokul programlarında farklı dersler bağlamında etkili aile katılımı uygulamalarına ilişkin daha fazla sayıda örneğe yer verilebilir.
- Aile katılımına ilişkin farklı yöntemler kullanılarak çeşitli nicel ve nitel araştırmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkök, F., Ögetürk, B., Kökdemir, H. (1998). *İlköğretimde aile katılımı*. Ankara: TED Ankara Koleji Eğitim Vakfı Yayını, 1: 14–18.
- Akkök, F., Ögetürk, B., Kökdemir, H., Annak, Ş., ve Çakın, A. G. (2000). “İlköğretimde Aile Katılım Programının Değerlendirilmesi”. TED Ankara Koleji Dergisi, 1(3), 5-9.
- Arabacı, N., Aksoy, A. B. (2005). “Okulöncesi Eğitime Katılım Programının Annelerin Bilgi Düzeylerine Etkisi”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29: 18–26.

- Argon, T. ve Kıyıcı, C. (2012). "İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri". Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 80-95.
- Aslan, N. ve Arslan Cansever, B. (2007). "Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımda Ebeveyn-Çocuk Etkileşimi (Kültürlerarası Bir Karşılaştırma)". Ege Eğitim Dergisi, 8 (1), 113-130.
- Bıçak, E. ve Susar Kırmızı, F. (2013). "Öğretmen Görüşlerine Göre Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Uygulamalarda Öğrenci ve Velilerin Değerlendirilmesi". Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13 (1), 193-210.
- Bruïne, E. J., Willemse, T. M., D'Haem, J., Griswold, P., Vloeberghs, L. & Eynde S. V. (2014). "Preparing teacher candidates for family-school partnerships". European Journal of Teacher Education, 37 (4), 409-425. DOI: 10.1080/02619768.2014.912628.
- Can Yaşar, M. (2001). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı*. Gazi Üniversitesi Anaokulu-Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı 2001-2002 Ders Yılı Rehber Kitaplar Dizisi, Ya-Pa Yayınları: İstanbul.
- Castro, D.C., Bryant, D. M., Peisner-Feinberg, E. S. & Skinner, M. I. (2004). "Parent Involvement in Head Start Programs: The Role of Parent, Teacher and Classroom Characteristics". Early Childhood Research Quarterly, 19 (3), 413-430.
- Coleman, M. & Churchill, S. (1997). "Challenges to Family Involvement". Childhood Education, 73(3), 144-146.
- Cömert, D. ve Güleç, H. (2005). "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile-Çocuk ve Kurum". Sosyal Bilimler Dergisi.
- Croizer, G. (1999). "Parental Involvement: Who Wants It?". International Studies In Sociology of Education, 9(3), 219-238.

- Çamlıbel Çakmak, Ö. (2010). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı". Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (10), 1-17.
- Dearing, E., Kreider, H., Simpkins, S. D. & Weiss, H. B. (2006). "Family Involvement in School and Low-Income Children's Literacy: Longitudinal Associations Between and Within Families". Journal of Educational Psychology, 98(4), 653-664.
- Ersoy, Ö. (2003). *Aile katılımı etkinlikleri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Erdoğan, Ç. & Demirkasımoğlu, N. (2010). "Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri". Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16 (3), 399-431.
- Eğmez K. (2008). *Okul öncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Fantuzzo, J., McWayne, C. & Perry, M. A. (2004). "Multiple Dimensions of Family Involvement and Their Relations to Behavioral and Learning Competencies for Urban, Low-Income Children". School Psychology Review, 33 (4), 467-480.
- Ferguson, R. F. (2007). "Parenting Practices, Teenage Lifestyles, and Academic Achievement Among African American Children". Focus, 25, 18-26.
- Gottfried, A. E., Fleming, J. S. & Gottfried, A. W. (1994). "Role of Parental Motivational Practices in Children's Academic Intrinsic Motivation and Achievement". Journal of Educational Psychology, 86(1), 104-113.
- Grolnick, W. S., Friendly, R. W. & Bellas, V. M. (2009). *Parenting and Children's Motivation at School*. K. R. Wentzel ve A. Wigfield (Ed.), Handbook of

- motivation at school içinde (s. 279-300). New York & London: Routledge.
- Gökçe, E. (2000). "İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi". Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7, Özel Sayı.
- Gül, G. (2007). "Okuryazarlık Sürecinde Aile Katılımının Rolü". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 8 (1) 17-30.
- Gümüş, E. (2015). Tarama Araőırması. A. Alpay (Çev. Ed.). *Araştırma Yöntemleri* içinde. (1. baskı, s.367-399). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gürşimşek, I. (2003). "Okulöncesi Eğitime Aile Katılımı ve Psiko-sosyal Gelişim". Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 3 (1), 125–144.
- Hornby, G. (2000). *Improving parental involvement*. Cassel Wellington House: London.
- Huntsinger, C. S., Jose, P. E. (2009). "Parental Involvement In Children's Schooling: Different Meanings In Different Cultures". *Early Childhood Research Quarterly*, 24, 398–410.
- Izzo, C. V., Weissberg, R.P., Kasprow, W.J., Fendrich, M. (1999). "A Longitudinal Assessment of Teacher Perceptions of Parental Involvement in Children's Education and School Performance". *American Journal of Community Psychology*, 27 (6), 817-838.
- İőmen, E., Armaőan Y. (1996). "Okulöncesi Dönemde Aile-Okul İşbirliği ve Ebeveynin Eğitime Katılımı". *Yaőadıkça Eğitim Dergisi*, 44, 30–32.
- Kaya, Ö. M. (2002). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi ve Katımları ile Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitime Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Eskiőehir.

- Kaya, Ö., M., Cihangir, S., Dinç, B. (2004). "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımına Yönelik Bir Model Önerisi", 1. Uluslararası Okulöncesi Eğitim Kongresi. YA-PA Yayınları: İstanbul, 379–397.
- Knopf, H. T. ve Swick, K. J. (2008). "Using Our Understanding of Families to Strengthen Family Involvement". *Early Childhood Education Journal*, 35, 419–427.
- Laloumi Vidali, E. (1997). "Professional Views on Parents' Involvement at the Partnership Level in Preschool Education". *International Journal of Early Childhood*, 29 (1): 19-25.
- Lawson, M. A. (2003). "School-Family Relations In Context: Parent and Teacher Perceptions of Parent Involvement". *Urban Education*, 38 (1), 77-133. DOI: 10.1177/0042085902238687
- McBride, A. B., T.R., & Rane, J.H. (2001). "Intervening With Teachers to Encourage Father/Male Involvement in Early Childhood Programs". *Early Childhood Research Quarterly*, 16, 77–93.
- McCarrik, K., Li, X., Fish, A., Holtrop, T., Bhavnagri, N. P., Stanton, B., Brumitt, G. A., Butler, S. & Partridge, T. (2007). "Parental Involvement in Young Children's Computer Use and Cognitive Development". *NHSA DIALOG*, 10(2), 67–82.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Ömeroğlu, E., Can Yaşar M. (2005). "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı". *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 62.
- Ömeroğlu, E., Yazıcı, Z., Dere, H. (2003). *Okulöncesi eğitim kurumlarında ebeveynin eğitime katılımı, erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Özdayı, N. (2004). "Öğrenci ve Öğretmenlerin Gözüyle Sınıf Yönetimi Sorunlarına Genel Bir Bakış". XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, 1, (375-394). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pehlivan, İ. (2000). *Ailenin çocuğun okuldaki eğitimine katılım sorunları ve katılım sağlanması için alternatif bir model*. Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı: Ankara.
- Pelletier, J. and Brent, J. M. (2002). "Parent Participation In Children' School Readiness: The Effects Of Parental Self-Efficacy, Cultural Diversity And Teacher Strategies". *International Journal Of Early Childhood*, 34(1), 45-60.
- Rimm-Kaufman, S.E., Pianta, R. C., Cox, M. J. & Bradley, R. H. (2003). "Teacher-Rated Family Involvement and Children's Social and Academic Outcomes in Kindergarten". *Early Education & Development*, 14(2), 179-198.
- Şad, S. N., Gürbüzürk, O. (2013). "İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Eğitimine Katılım Düzeyleri". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(2), 993-1011.
- Şahin, Ç. (2013). Verilerin Analizi. R. Kıncal (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (ss. 183-217). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti.
- Unutkan, Ö. P. (1998). *5-6 Yaş Grubu Aile Katılımlı Sosyalleşme Programı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Ural, O. (2005). Okul Öncesi Eğitim ve Aile Katılımı. *Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 373-382.

- Ünüvar, P. (2010). "Aile Katılımı Çalışmalarına Yönelik Ebeveyn ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (3), 719-730.
- Waanders, C., Mendez, J. L. & Downer, J. T. (2005). "Parent Characteristics, Economic Stress and Neighborhood Context as Predictors of Parent Involvement in Preschool Children's Education". *Journal of School Psychology*, 45(6), 619-636.
- Yazar, A., Çelik, M. & Kök, M. (2008). "Aile Katılımının Okul Öncesi Eğitimde ve 2006 Okul Öncesi Eğitim Programındaki Yeri". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2), 233-243.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Yazıcı, Z., Yüksel, B. ve Güzeller, C. (2005). "Ebeveynlerin Okulöncesi Eğitimde Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarından Beklentileri". *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7 (13), 63-76.
- Yiğit, B. ve Bayraktar, M. (2006). *Okul-çevre ilişkileri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Zarrillo, J. (2004). *Teaching elementary social studies: Principles and applications*, Merrill Prentice Hall.
- Zembat, R. ve Polat Unutkan, Ö. (1999). *Okulöncesinde çocuğun sosyal gelişiminde aile katılımının önemi*. Marmara Üniversitesi Anaokulu Öğretmeni El Kitabı, Ya-Pa Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

For parents to observe their children in interaction with their parents is very significant to understand the weakness and strength of them. In many

countries, including the USA, Belgium, the Netherlands the parent involvement is a legal requirement. Research suggests that parental involvement at the levels of primary and secondary education is very critical in terms of student achievement, social and emotional development (Epstein, 2011; Henderson ve Mapp, 2002; Desforges ve Abouchaar, 2003; Jeynes, 2007; Uludağ, 2008; Hattie, 2009; Evans, 2013, Bruñea,2014). The studies about parental involvement in Turkey found that parental involvement is emphasized in the pre-school education and there are limited studies regarding parental involvement at the level of primary education (Akkök et. al., 1998; Akkök et. al., 2000; Gökçe, 2000; Gül, 2007; Argon and Kıyıcı, 2012; Şad and Gürbüz Türk, 2013). The aim of this study is to analyze the views of classroom teachers about parental involvement.

Method

The study employed survey method. The participants were 100 classroom teachers working at nine different public schools in Afyon. 100 classroom teachers consisted of 47 females and 53 males. The participants were determined using the maximum variation sampling. The participants were selected based on school environment in different socio-economic level. The data of the study were collected through a survey questionnaire containing open-ended items. The draft survey questionnaire was reviewed by field specialists. It was reorganized based the specialist feedback. In order to establish the reliability of the data collection tool the answers of the participants to the items were analyzed by three specialists and the items were categorized as those mutually agreed and those disagreed. In regard to reliability the formula developed by Miles and Huberman (1994) was employed. The analysis produced $P = \% 94$, indicating that the tool was reliable. The survey questionnaire is consisted of two sections: the first section includes items about the demographical characteristics of the participants and the second section

covers four items about the views and expectations of the participants about parental involvement. Descriptive analysis was used to analyze the data.

Findings (Results)

In the study it was found that most of the participants regarded parental involvement not sufficient (60%). Majority of the participants (67%) reported that those parents whose children are underachievers in terms of either academic achievement or social interactions tried to avoid involving in school work. The other major findings of the study are as follows: parents attempted to intervene school work (58%) and in urban areas parental involvement is much more given importance (48%). On the other hand, slightly more than half of the participants (54%) reported that they did not have totally positive views about parental involvement and some of them (27%) argued that parental involvement was detrimental. Those participants who were found to have positive attitudes towards parental involvement preferred parental assistance for social activities rather than for academic activities. Concerning the views of the participants about the parental involvement in extracurricular activities some of them (29%) were found to have negative opinion about it. Those participants who were found to have positive attitudes towards parental involvement for extracurricular activities preferred parental assistance for academic activities. Regarding the problems related to parental involvement the participants reported that they did not have enough information about it. The other problematic areas stated by the participants were about parental approach towards children, parents' insufficient information about the educational programs and other topics.

Conclusion and Discussion

Majority of the participants reported negative views about parental involvement in classroom activities. They also stated that parental involvement in this field was detrimental. Therefore, they had negative attitude towards parental involvement in classroom activities. Concerning the views of the participants about the parental involvement in extracurricular activities some of them (29%) were found to have negative opinion about it. Those participants who were found to have positive attitudes towards parental involvement for extracurricular activities preferred parental assistance for academic activities. The participants reported four major problems about parental involvement. First the participants did not have enough information about it. The other problematic areas stated by the participants were about parental approach towards children, parents' insufficient information about the educational programs and other topics. In the study it was found that parents did not pay importance to their children at a desired level. This finding is consistent with the finding of Bıçak and Susar Kırmızı (2013). It was also found that parents focused on only academic achievement. This finding is consistent with the finding by Aslan and Arslan Cansever (2007). The participants were found to have positive views about parental involvement in regard to social activities. This finding is similar to the finding by Argon and Kıyıcı (2012). The parents were reported by the participants as having insufficient information about the educational programs. Özdayı (2004) also reached a similar conclusion. Similar to the present findings Eğmez (2008) and Ünüvar (2010) also found that the parental involvement was not at a desired level. The finding that parental involvement is much more supported in urban settings is supported by the previous findings (Chavkin, 1993; Lareau, 1996). Erdoğan and Demirkasımoğlu (2007) also found that some parents intervened teaching process. The participants suggested that in order to support for parental involvement parents should not spoil the

children. It was also suggested that parents should be trained about effective communication with children through seminars and that meetings with parents should be improved and expanded to cover much more topics. It was also suggested that in schools coordination units can be established to involve parents both in academic activities and social activities and that parents may be involved in decision-making process about the planning of activities.